

prima instanță, Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (Iu. Potînga)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu)

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Tamara Chișca - Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursurile declarate de către Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț și Casa Națională de Asigurări Sociale

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău (succedată în drepturi de Casa Națională de Asigurări Sociale) cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Valentina Agheeva, s-a casat hotărîrea din 26 ianuarie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, s-a pronunțat o hotărîre nouă prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani și s-a obligat Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani să restabilească dreptul la pensie a Valentinei Agheeva, începînd cu data de 17 decembrie 2012 pînă în prezent, în rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate,

c o n s t a t ă:

La data de 28 iulie 2014 Valentina Agheeva a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă.

În motivarea acțiunii, reclamanta Valentina Agheeva a indicat că la data de 21 septembrie 1955 și-a început activitatea în calitate de muncitor la Uzina Metalurgică din or. Dnepropetrovsk, unde a activat pînă la 29 iulie 1963. La data de 26 septembrie 1963, a început activitatea la Uzina de beton armat din Chișinău, iar din 25 noiembrie 1963 și pînă la 12 martie 1970 a activat în cadrul Ministerului construcțiilor și materialelor de construcție și din 12 martie 1970 a activat în diferite funcții în cadrul Institutului de proiectări din Chișinău pînă la 25 aprilie 1992, cînd a fost eliberată de la serviciu, în legătură cu atingerea vârstei de pensionare.

Reclamanta a menționat că a primit pensie până în anul 2002, când și-a stabilit locul permanent de trai în Republica Federală Germania, unde a depus cerere autorităților corespunzătoare, prin care a solicitat de a i se achita pensia de vîrstă, însă i s-a refuzat, iar cetățenii altor state a CSI, care ca și reclamanta au trecut la locul permanent de trai în Germania, continuă să primească pensie în țările lor de origine.

Reclamanta Valentina Agheeva a menționat că a depus cereri mai multor instituții din stat, prin care a solicitat de a i se recalcula și de a i se restabili dreptul la pensie, însă prin răspunsurile primite i s-a explicat că nu poate beneficia de pensie, deoarece legea națională nu prevede o asemenea posibilitate, iar între Republica Moldova și Republica Federală Germania nu există vreun acord care ar permite transferarea pensiei în Germania.

Prin hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă.

Prin decizia din 30 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Valentina Agheeva, s-a casat hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și s-a pronunțat o hotărîre nouă, prin care cererea depusă de Valentina Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă începînd cu anul 2002, s-a respins ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

Prin decizia din 21 decembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț s-a casat decizia din 30 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei spre rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Valentina Agheeva, s-a casat hotărîrea din 26 ianuarie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, s-a pronunțat o hotărîre nouă prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Agheeva, împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani și s-a obligat Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani să restabilească dreptul la pensie a Valentinei Agheeva, începînd cu data de 17 decembrie 2012 pînă în prezent, în rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din data de 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces, la data de 13 iulie 2018, conform informației anexate la materialele cauzei (f.d.207 vol. I) însă date despre recepționarea acesteia de către recurente, la materialele cauzei lipsesc.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost declarat de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț, prin intermediul oficiului poștal, la 05 septembrie 2018 și de Casa Națională de Asigurări Sociale la 15 noiembrie 2018, prin intermediul oficiului poștal, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin cererea de recurs, recurenta Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei din data de 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în partea respingerii cererii cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă începînd cu data de 01 decembrie 2002, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral acțiunea reclamantei Valentina Agheeva.

În motivarea cererii de recurs, suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată, recurenta Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț a indicat că în cadrul examinării cauzei în instanța de apel a depus o sesizare prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 2 alin. (1) și art. 36 alin. (1) a Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018 a fost admisă sesizarea recurente și s-au declarat neconstituționale textele „domiciliată în Republica Moldova” din art. 2 alin. (1) și „asiguratului care își stabilește domiciliul în străinătate nu i se acordă drept la pensie conform legii” din art. 36 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Recurenta Valentina Agheeva a specificat că instanța de apel a invocat că pensia urmează a fi restabilită și recalculată începînd cu data de 17 decembrie 2012, data cînd recurenta s-a adresat cu cerere prealabilă Casei Teritoriale Asigurări Sociale sec. Rîșcani, și nu începînd cu data de 01 decembrie 2002, data cînd i-a fost real sistată achitarea pensiei recurente.

Recurenta a menționat că instanța de apel a încălcat esențial normele de drept material, deoarece greșit a aplicat legea materială, care nu era în drept să o aplice și nu a aplicat legea materială care trebuia să o aplice.

Recurenta a invocat că i s-a stabilit și i s-a achitat pensia pentru limită de vîrstă începînd cu 01 ianuarie 1992 pînă la 30 noiembrie 2002, fapt stabilit inclusiv prin actele anexate la dosarul de pensii. Prin urmare este evident, că recurenta a depus cererea de a i se stabili și achita pensia pentru limită de vîrstă anterior zilei de 01 ianuarie 1992.

Astfel, recurenta Valentina Agheeva a indicat că instanța de apel greșit a concluzionat că recurenta a depus cerere de stabilire a pensiei la 17 decembrie 2012, ori la această dată a depus cerere prealabilă la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani privind restabilirea pensiei, prin urmare eronat au fost aplicate prevederile art. 31 alin. (1,3) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Recurenta a menționat că instanța de apel urma să aplice prevederile art. 10 și art. 32 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998. Ori, odată stabilită pensia pentru limită de vîrstă nu mai poate fi din nou stabilită. Mai mult, recurenta a indicat că reprezentantul Casei Teritoriale Asigurări Sociale Rîșcani nu a prezentat instanțelor actul administrativ, în baza căruia i s-ar fi sistat achitarea pensiei pentru limită de vîrstă.

La fel, recurenta Valentina Agheeva a indicat că respingînd cererea recurenteii în partea obligării intimatei Casa Teritorială Asigurări Sociale Rîșcani de a restabili și recalcula pensia pentru perioada 01 decembrie 2002 și pînă la 17 decembrie 2012, instanța de apel a încălcat dreptul recurenteii la proprietate garantat prin prisma art. 46 din Constituție, art. 315 și 316 Cod civil, precum și Articolul 1 al Protocolului Adițional nr. 1 al CEDO.

La data de 17 octombrie 2018, în adresa intimatei Casa Națională de Asigurări Sociale a fost expediată copia recursului declarat de către Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La data de 22 noiembrie 2018, intimata Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs depuse de către recurenta Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț.

Totodată, prin cererea de recurs depusă la 15 noiembrie 2018 recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs, recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că instanța de apel a emis o hotărâre pripită, cu încălcarea și aplicarea greșită a normelor de drept material și procedural, fiind interpretată eronat legea.

Recurenta a menționat că prin răspunsul din 22 ianuarie 2013, Valentinei Agheeva i s-a refuzat în reluarea plății pensiei, din motivul că nu avea domiciliu pe teritoriul Republicii Moldova, în baza art. 2 alin (1) și art. 36 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat,.

Recurenta a invocat că instanța de apel nu urma să aplice hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018, or conform art. 28, alin. (2) al Legii nr. 317 din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională, actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărârii respective a Curții Constituționale.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a specificat că instanța de apel eronat a identificat data de la care Valentina Agheeva urmează să beneficieze de pensie pentru limită de vîrstă.

Astfel, la data adresării Valentinei Agheeva cu cerere prealabilă la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, 17 decembrie 2012, art. 2 alin. (1) și art. 36 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, erau în vigoare și produceau efecte juridice. Respectiv, odată cu adoptarea hotărârii Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018, Valentina Agheeva urma să se adreseze cu o cerere nouă la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, privind reluarea plății pensiei și în acest sens urma a fi adoptată o nouă decizie.

La data de 20 noiembrie 2018, în adresa intimatei Valentina Agheeva a fost expediată copia recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La data de 03 decembrie 2018, intimata Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs depuse de către Casa Națională de Asigurări Sociale, ca fiind inadmisibilă.

Prin încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de către Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț și Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale urmează a fi respins, recursul declarat de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț urmează a fi admis, se casează hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și decizia din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se pronunță o hotărâre nouă, după cum urmează: Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău (succedată în drepturi de Casa Națională de Asigurări Sociale) cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă și încasarea cheltuielilor de judecată. Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău să restabilească și să recalculeze pensia pentru limită de vîrstă a Valentinei Agheeva începînd cu 01 decembrie 2002 și se respinge cerința Valentinei Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, din următoarele considerente.

În conformitate art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Iar, în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele cauzei, Colegiul reține că, la 17 decembrie 2012 a depus cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău prin care a solicitat recalcularea și achitarea pensiei în legătură cu atingerea vîrstei de pensionare începînd cu anul 2002 (f.d.31 vol. I).

Conform art. 14 alin. (1), (2) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său,

recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel.

Conform art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Prin răspunsul nr. VI-A-1393/12 din 20 septembrie 2012 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Valentina Agheeva a fost informată că plata pensiei în Republica Moldova a fost suspendată începând cu 01 decembrie 2002, în legătură cu plecarea cu traiul permanent în Germania, iar deoarece nu există între Republica Moldova și Republica Federală Germania un acord cu privire la transmiterea pensiei, nu există temei de reluare a plății pensiei (f.d.34 vol. I).

Prin răspunsul nr. 154 din 22 ianuarie 2013, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîșcani i-a comunicat Valentinei Agheeva faptul că aceasta nu dispune de dreptul la pensie în Republica Moldova, deoarece este stabilită cu domiciliu permanent în Germania (f.d.33).

Conform art. 17 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri; c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Instanța de recurs menționează că la data de 28 iulie 2014 Valentina Agheeva a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă.

Conform art.10 alin.(3) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998, dreptul la pensie este imprescriptibil.

Mai mult, Curtea Constituțională în hotărârea nr.19 din 19 iulie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat și Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.929 din 15 august 2006 a subliniat că dreptul la pensie este imprescriptibil.

Prin hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Agheeva

împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă.

Prin decizia din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Valentina Agheeva, s-a casat hotărîrea din 26 ianuarie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, s-a pronunțat o hotărîre nouă prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Agheeva, împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani și s-a obligat Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani să restabilească dreptul la pensie a Valentinei Agheeva, începînd cu data de 17 decembrie 2012 pînă în prezent, în rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

Instanța de recurs reține că în motivarea acțiunii, reclamanta Valentina Agheeva a indicat că la 21 septembrie 1955 și-a început activitatea în calitate de muncitor la Uzina Metalurgică din or. Dnepropetrovsk, unde a activat pînă la data de 29 iulie 1963. La 26 septembrie 1963, a început activitatea la Uzina de beton armat din Chișinău, iar din 25 noiembrie 1963 și pînă la 12 martie 1970 a activat în cadrul Ministerului construcțiilor și materialelor de construcție și din 12 martie 1970 a activat în diferite funcții în cadrul Institutului de proiectări din Chișinău pînă la 25 aprilie 1992, cînd a fost eliberată de la serviciu, în legătură cu atingerea vârstei de pensionare. La fel, reclamanta a menționat că a primit pensie pînă în anul 2002, cînd și-a stabilit locul permanent de trai în Republica Federală Germania.

Instanța de recurs menționează că Valentina Agheeva a beneficiat de pensie pentru limită de vîrstă începînd 01 ianuarie 1992 pînă la 30 noiembrie 2002, iar începînd cu data de 01 decembrie 2002, plata pensiei a fost suspendată, în legătură cu stabilirea locului permanent de trai în Republica Federală Germania, fapt confirmat prin răspunsul nr. VI-A-1393/12 din 20 septembrie 2012 a Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d.34 vol. I).

În conformitate cu art. 139 alin. (1) Cod de procedura civilă, documentele și alte acte eliberate de autorități și de persoane cu funcție de răspundere în limitele competenței și împuternicirilor lor se prezumă a fi autentice.

Iar, art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă prevede că faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Colegiul relevă că prima instanță a respins acțiunea în temeiul art. 2 alin. (1) și art. 36 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998, care prevedeau că dreptul la pensie îl are persoana domiciliată în Republica Moldova care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege iar, asiguratului care își stabilește domiciliul în străinătate nu i se acordă drept la pensie conform prezentei legi.

Prin hotărîrea Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018 privind excepția de neconstituționalitate a art. 36 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, au fost declarate neconstituționale textul „domiciliată în Republica Moldova” din articolul 2 alin. (1) al Legii nr. 156 din data de 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și textul „asiguratului care își stabilește domiciliul în străinătate nu i se acordă drept la pensie conform legii” din articolul 36 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Astfel, Colegiul relevă că prima instanță a respins acțiunea în temeiul art. 2 alin. (1) și art. 36 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998, care au fost declarate

neconstituționale. Respectiv, instanța de apel corect a casat această hotărâre și a aplicat direct hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018.

Conform art. 140 din Constituție, legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

Art. 28 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din data de 13 decembrie 1994, actele Curții Constituționale sunt acte oficiale și executorii, pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice.

În conformitate art.2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.

Totodată, instanța de recurs respinge argumentul invocat de către recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale precum că prevederile Curții Constituționale nu sânt aplicabile speței, deoarece la data adresării cererii prealabile de către Valentina Agheeva, 17 decembrie 2012, normele precitate erau în vigoare și produceau efecte juridice, iar hotărârea Curții Constituționale produce efecte pentru viitor și nu are efect retroactiv.

Într-adevăr, conform art. 28 alin. (3) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994, actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărârii respective a Curții Constituționale.

Însă, conform art. 28 alin. (3) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994, consecințele juridice ale actului normativ sau ale unor părți ale acestuia declarate neconstituționale sunt înlăturate conform legislației în vigoare.

Respectiv, neretroactivitatea hotărârii Curții Constituționale nu poate prevala în situația în care la baza hotărârii judecătorești sunt puse prevederi legale care contravin drepturilor și libertăților fundamentale și prin efect sunt declarate neconstituționale, or, principiul stabilirii raporturilor juridice nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale.

Astfel, fiind instituită norma generală privind efectul de viitor al hotărârilor, Curtea Constituțională, în același timp, în decizia de inadmisibilitate a sesizării nr.128g/2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 26 alin. (7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 81 din 18 noiembrie 2016, a relevat că [...] legislația procesual-civilă atribuie hotărârilor Curții Constituționale caracter retroactiv, prin posibilitatea revizuirii hotărârilor judecătorești irevocabile în cazul în care norma aplicată litigiului a fost declarată neconstituțională.

Chiar și în condițiile când acest aspect a fost examinat de Curtea Constituțională prin prisma exercitării căii extraordinare, revizuirea hotărârilor judecătorești în cazul declarării neconstituționale a unor prevederi legale, Colegiul menționează că legislația procesuală prevede posibilitatea participanților la proces și a altor persoane, ale căror drepturi au fost încălcate, de a exercita căile de atac

împotriva actelor judecătorești. Astfel, hotărârile judecătorești fiind reexamineate de către instanțele ierarhic superioare, urmează a fi casate dacă au fost emise în baza unor legi declarate neconstituționale. Curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție asigură controlul judiciar al hotărârilor pronunțate de instanțele de fond, prin intermediul căilor de atac, în condițiile art. 119 din Constituția Republicii Moldova, iar modalitatea de exercitare este prevăzută în Codul de procedură civilă.

În consecință, pornind de la faptul că instanța de recurs asigură controlul judiciar al hotărârilor pronunțate de instanțele inferioare, prin intermediul căilor de atac, urmează a fi casată hotărârea primei instanțe or, aceasta a fost emisă cu aplicarea unor prevederi legale declarate neconstituționale.

Astfel, Colegiul relevă în litigiul dedus judecății, urmează a fi aplicată direct hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018.

Conform constatărilor Curții Constituționale expuse în hotărârea din data de 08 mai 2018, instanța de recurs menționează că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a fost soluționată o cauză cu același obiect, prin care statul reclamat a fost condamnat: Pichkur v. Ucraina, 7 noiembrie 2013. Reclamantul din acest caz lucrase timp de 40 de ani în Ucraina, după care a emigrat în Germania. Autoritățile ucrainene au decis anularea pensiei sale, după ce au aflat că acesta nu mai este rezident al Ucrainei. Decizia autorităților s-a bazat pe prevederile Legii privind pensia generală de stat, care interzicea plata pensiilor către cetățenii nerezidenți.

Una dintre funcțiile Curții Europene constă în stabilirea unui nivel minim de protecție a drepturilor fundamentale, care trebuie garantat în toate statele membre ale Convenției. Curtea Europeană a explicat consecințele acestei funcții în cauza Soering v. Regatul Unit, 7 iulie 1989, § 87: obiectul și scopul Convenției, ca instrument pentru protecția ființelor umane, reclamă ca prevederile sale să fie interpretate și aplicate astfel încât să-i facă garanțiile practice și efective. Mai mult, orice interpretare a drepturilor și a libertăților garantate trebuie să fie conformă cu spiritul general al Convenției, ca instrument conceput să mențină și să promoveze idealurile și valorile unei societăți democratice.

Prin hotărârea din 08 mai 2018 Curtea Constituțională a subliniat că în prezenta cauză este obligată, în baza articolului 4 din Constituție, să urmeze jurisprudența Curții Europene. Aceasta este considerată parte a Convenției Europene, iar raționamentele CtEDO în cauza Pichkur v. Ucraina se bucură de autoritatea de lucru interpretat și stabilesc un nivel minim de protecție în materie de plată a pensiilor către cetățenii nerezidenți și sunt la fel de pertinente și de aplicabile în toate cazurile similare. Mai mult, chiar Curtea Europeană le cere autorităților naționale să se asigure că legislația națională este conformă cu Convenția. Acest fapt pune în sarcina autorităților obligația de a asigura efectul deplin al standardelor Convenției, așa cum sunt interpretate de către Curtea Europeană. Ele trebuie să înlăture de la aplicare legislația națională care vine în mod clar în conflict cu prevederile Convenției, așa cum sunt interpretate acestea de către Curtea Europeană.

Articolul 46 alin. (1) din Constituție stabilește că dreptul de proprietate privată și creanțele asupra statului sunt garantate, iar articolul 47 alin. (2) din Constituție le garantează cetățenilor dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate,

văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Cele două drepturi menționate mai sus nu trebuie asigurate fiecare în mod diferit, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, în cazul persoanelor aflate în situații similare în mod relevant. Tratamentele diferențiate sunt discriminatorii dacă nu au o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmăresc un scop legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit pentru a fi realizat (Van Raalte v. Olanda, 21 februarie 1997, §39).

Curtea Constituțională a reținut că autoritățile nu au prezentat motive relevante, pentru a justifica tratamentul diferențiat în discuție, iar incapacitatea instituțională a Casei Naționale de Asigurări Sociale nu poate constitui un motiv de privare a persoanelor de drepturile lor fundamentale.

Prin hotărârea din 08 mai 2018 a Curții Constituționale s-a indicat că articolul 69 din Convenția din 1952 a Organizației Internaționale a Muncii privind normele minime de securitate socială, prevede că prestația la care ar avea dreptul o persoană protejată poate fi suspendată atât timp cât persoana interesată nu se află pe teritoriul statului membru. Totuși, acest fapt nu a împiedicat Curtea Europeană să definească standarde mai înalte în baza Convenției, care este un instrument viu care trebuie interpretat în lumina condițiilor de viață ale prezentului. Creșterea gradului de mobilitate a populației, nivelurile mai înalte de cooperare și integrare internațională, ca și evoluțiile din sfera serviciilor bancare și a tehnologiilor informaționale nu mai justifică restricțiile bazate pe criterii tehnice în privința beneficiarilor plăților de asigurări sociale care trăiesc peste hotare, care puteau fi considerate rezonabile la începutul anilor 1950, când a fost adoptată Convenția Organizației Internaționale a Muncii (Pichkur v. Ucraina, § 53).

Respectiv, prin hotărârea din 08 mai 2018 Curtea Constituțională a conchis că tratamentul diferențiat al persoanelor care nu își au domiciliul în Republica Moldova, în comparație cu cele care își au domiciliul în Republica Moldova, în materie de plată a pensiilor, încalcă articolele 46 și 47, coroborate cu articolul 16 din Constituție. Persoanele care beneficiază de plata pensiilor în Republica Moldova trebuie să se bucure în continuare de acestea, chiar dacă își schimbă locul de domiciliu în afara țării.

Astfel, instanța de recurs reține că dreptul reclamantei Valentinei Agheeva de a beneficia de pensie pentru limită de vârstă a fost constatat încă în anul 1992, când începând cu 01 ianuarie 1992 aceasta a beneficiat de pensie pentru limită de vârstă. Mai mult, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a negat faptul că Valentina Agheeva este în drept să beneficieze de pensie pentru limită de vârstă.

Respectiv, instanța de recurs menționează că obiect al prezentului litigiu îl constituie dreptul la pensie pentru limită de vârstă, în situația în care Valentina Agheeva nu locuiește pe teritoriul Republicii Moldova.

Colegiul relevă că prin prisma hotărârii din 08 mai 2018 a Curții Constituționale, care a stabilit că cadrul legal care nu permitea acordarea dreptului de pensie pentru limită de vârstă, în cazul stabilirii traiului peste hotarele Republicii Moldova este neconstituțional, reclamanta Valentina Agheeva are dreptul de a beneficia de pensie pentru limită de vârstă, indiferent de locul de trai permanent.

Subsecvent, Colegiul remarcă că instanțele ierarhic inferioare urmau să stabilească data de la care reclamanta Valentina Agheeva este în drept să beneficieze în continuare de pensie pentru limită de vârstă.

Colegiul menționează că instanța de apel eronat a aplicat în litigiul dedus judecătii art. 31 alin. (1,3) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, or acesta reglementează procedura acordării pensiei, iar la caz pensia i-a fost deja stabilită la 01 ianuarie 1992 și nu constituie obiectul litigiului dedus judecătii.

Instanța de recurs menționează că reclamanta Valentina Agheeva a contestat suspendarea achitării pensiei și urmează a fi aplicat art. 35 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, care stabilește expres că pensia stabilită și neîncasată la timp se plătește retroactiv din data suspendării.

La caz, Colegiul accentuează că dreptul reclamantei pretins a fi încălcat este un drept constituțional, prevăzut la art. 47 din Constituția Republicii Moldova și nu poate fi restricționat sau limitat, deoarece se aduce atingere atât dreptului de proprietate, cât și dreptului la asistență și protecție socială, garantat de Constituția Republicii Moldova.

Chiar dacă dreptul la pensie nu este un drept de sine stătător, consacrat și apărut de CEDO, grație caracterului patrimonial al prestațiilor sociale, a fost asimilat de către Curte, fapt detaliat supra, unui drept de proprietate (proces denumit „socializare a noțiunii de bunuri”), iar, în consecință, protecția dreptului la pensie oferită de art. 47 din Constituție, este suplimentată cu protecția oferită de art. 46 din Constituție și art. 1 al Protocolului 1 al CEDO.

În acest sens, Colegiul reține că CtEDO a relevat că în cazul în care cuantumul unui drept salarial sau unei pensii stabilite este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (a se vedea *mutatis mutandis* Rasmussen v. Polonia, hotărârea din data de 28 aprilie 2009, § 71). Or, o condiție esențială pentru ca ingerința să fie considerată drept compatibilă cu art.1 din Protocolul nr.1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege și să servească unui interes public legitim.

De altfel, drepturile sociale sunt acele drepturi care asigură accesul la resurse indispensabile existenței și dezvoltării ființei umane din punct de vedere economic, social și cultural. Prin natura sa social-juridică, pensia este sursa principală și permanentă de subzistență a pensionarilor.

În atare circumstanțe, pornind de la faptul că statul are obligația de a lua măsuri pentru a asigura un nivel de trai decent, accesul titularului la un „drept dobândit” nu urmează a fi îngrădit. Beneficiarul de pensie urmează în orice moment și fără anumite condiții să beneficieze de resursele financiare prestabilite, care sunt destinate pentru asigurarea mijloacelor de subzistență și a unui nivel de trai decent. Astfel, atingerea adusă dreptului la pensia neîncasată, poate fi de asemenea calificată ca o încălcare a dreptului la un trai decent. Or, scopul pensiei este acela de a compensa în perioada pasivă a vieții persoanei asigurate contribuțiile vărsate de către acesta la bugetul asigurărilor sociale de stat în temeiul principiului contributivității și de a asigura mijloacele de subzistență a celor care au dobândit acest drept în condițiile legii.

Aici este de remarcat că Curtea Constituțională în Hotărârea nr.27 din data de 18 mai 1999 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, a reținut că în Legea nr.156-XIV este consacrată și destinația specială a contribuțiilor de asigurări sociale: veniturile din fondul de pensii pot fi utilizate numai pentru plata pensiilor. [...] Astfel, prin sumele plătite sub forma contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale, persoana practic își câștigă dreptul de a primi o pensie în cuantumul rezultat prin aplicarea principiului contributivității. [...] Corelativ, se naște obligația statului ca în perioada pasivă a vieții individului să-i plătească o pensie al cărei cuantum să fie guvernat de principiul contributivității, cele două obligații fiind intrinsec și indisolubil legate.

În această ordine de idei, Colegiul observă că instanța de apel deși a constatat că faptul suspendării plății pensiei reclamantei Valentina Agheeva a avut loc la data de 01 decembrie 2002, eronat a dispus restabilirea dreptului la pensie a Valentinei Agheeva, din 17 decembrie 2012, fapt ce a adus atingere atât dreptului de proprietate, cât și dreptului la asistență și protecție socială a Valentinei Agheeva. Or, reclamanta fiind pensionară, nu poate fi lipsită de sursa de subzistență. Drepturile ce decurg din asigurările sociale aflate în plată, sunt drepturi legal câștigate, ceea ce exclude posibilitatea eliminării sau diminuării lor.

De altfel, ingerința admisă în dreptul reclamantei nu întrunește condițiile ce ar duce la legalitatea acesteia: dispoziția legală ce o prevedea a fost declarată neconstituțională; aduce atingere substanței dreptului de proprietate, cât și dreptului la asistență și protecție socială; nu servește unui interes public legitim.

Mai mult ca atât, prin prisma art. 5 alin.(2) Cod de procedură civilă, nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

Astfel, instanța de recurs menționează că urmează a fi admisă cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă începînd cu 01 decembrie 2002.

Colegiul relevă că cuantumul pensiei Valentinei Agheeva stabilite la data de 01 ianuarie 1992 urma să suporte careva modificări, ținînd cont de modificările normelor legale. Astfel, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău și Casa Națională de Asigurări Sociale la achitarea pensiei Valentinei Agheeva din 01 decembrie 2002 pînă în prezent urmează să recalculeze pensia conform normelor legale în vigoare pe parcursul perioadei pentru care urma a fi achitată pensia.

Totodată, instanța de recurs reține că la data adresării Valentinei Agheeva în instanță, 28 iulie 2014, conform art. 44 alin. (1) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08 iulie 1999, casele teritoriale erau servicii publice, investite cu personalitate juridică. Iar, prin Legea nr.160 din 18 iulie 2014, în vigoare din 08 august 2014, casele teritoriale erau structuri teritoriale ale Casei Naționale dar nu aveau calitatea de persoană juridică.

Astfel, Colegiul relevă că deși reclamanta a înaintat acțiunea împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău, obligația de a restabili și recalcula pensia Valentinei Agheeva pentru limită de vîrstă începînd cu data de

01 decembrie 2002, urmează a fi pusă inclusiv și în sarcina Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Mai mult, conform art. 43 alin. (1) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08 iulie 1999, Casa Națională administrează sistemul public de asigurări sociale și gestionează bugetul asigurărilor sociale de stat prin contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor, iar art. 44 care reglementa structurile Casei Naționale a fost abrogat prin Legea nr.140 din 27 iulie 2018, în vigoare din data de 17 august 2018.

Cu referire la cerința Valentinei Agheeva cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de recurs relevă că aceasta este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârîului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Iar, art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Instanța de recurs menționează că reclamanta Valentina Agheeva nu a prezentat probe care ar confirma suportarea cheltuielilor de asistență juridică. Or, deși reclamanta a fost reprezentată în litigiul dedus judecății de avocatul Petru Coșleț, în baza mandatului avocațial MA 0405968 din 16 decembrie 2013, acesta nu a prezentat bonul de plată a serviciilor prestate. Mai mult, la materialele cauzei lipsește raportul avocatului Petru Coșleț, cu privire la acțiunile întreprinse pe parcursul examinării cauzei.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din data de 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de

asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

Ca urmare a celor reținute supra, în sensul art. 6 alin. (1) al CEDO, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu să se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Reiterând, motivele de fapt și de drept, expuse mai sus, faptul că recursul declarat de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț este întemeiat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a respinge recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și de a admite recursul declarat de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț, se casează hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și decizia din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se pronunță o hotărâre nouă, după cum urmează: Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău (succedată în drepturi de Casa Națională de Asigurări Sociale) cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă și încasarea cheltuielilor de judecată. Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău să restabilească și să recalculeze pensia pentru limită de vîrstă a Valentinei Agheeva începînd cu 01 decembrie 2002 și se respinge cerința Valentinei Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se admite recursul declarat de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț.

Se casează hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și decizia din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se pronunță o hotărâre nouă, după cum urmează:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău (succedată în drepturi de Casa Națională de Asigurări Sociale) cu privire la restabilirea și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă și încasarea cheltuielilor de judecată.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău să restabilească și să recalculeze pensia pentru limită de vîrstă a Valentinei Agheeva începînd cu 01 decembrie 2002.

Se respinge cerința Valentinei Agheeva împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Tamara Chișca - Doneva

Victor Burduh

Nina Vascan